

N AGRADE I PRIZNANJA HRVATSKOG ETNOLOŠKOG DRUŠTVA U 2021. GODINI

Nagrada za životno djelo “Milovan Gavazzi” doc. dr. sc. Olga Supek

Etnologinja i kulturna antropologinja dr. sc. Olga Supek svojim je znanstvenim i nastavnim radom trajno obilježila hrvatsku etnologiju i kulturnu antropologiju. Obrazujući se u hrvatskim i inozemnim (američkim) akademskim krugovima, od osamdesetih godina 20. stoljeća, dr. sc. Supek unosi u hrvatsku etnologiju inovativne istraživačke teme, pristupe, strategije i dinamike (pojedinačnoga i tinskoga) istraživačkoga rada. Njezini radovi o društvenoj i ekonomskoj razmjeni, urbanim i ruralnim identitetima, lokalnim i regionalnim identifikacijama, odnosu kulture i etnosa, odražavaju interes za brojne aspekte urbane i ruralne društvenosti, za povijesnost i suvremenost sociokulturnih procesa, kao i za različite znanstvene i istraživačke tradicije. Radovi dr. sc. Supek koriste se u sveučilišnim studijskim programima etnologije i kulturne antropologije u Zagrebu i Zadru kao relevantna i pionirska literatura u okviru obaveznih i izbornih kolegija.

Osamdesetih godina 20. stoljeća, kao predsjednica Hrvatskog etnološkog društva i članica sekcije “Žena i društvo” sociološkog društva, doprinijela je uvođenju pitanja i problematizacije društvenog, ekonomskog i političkog položaja žene u ondašnjem jugoslavenskom društvu, osnaživši to polje istraživanja i u domaćoj etnologiji. Terenska istraživačka iskustva dr. sc. Supek, u okviru znanstvenih projekata u Hrvatskoj i u Sjedinjenim Američkim Državama, vrsni su primjeri sustavno planiranog i realiziranog dugotrajnog boravka na etnografskom terenu i među istraživanima. O tomu zorno svjedoči recentno objavljena studija, autorska knjiga dr. Supek (objavljena 2020. godine, u izdanju biblioteke Hrvatskog etnološkog društva) iz područja ekonomske antropologije, o gradskoj četvrti u američkom gradu Detroitu kasnih 1970-ih godina, u doba velike naftne krize i propadanja industrijske monokulture.

Za svoj sveučilišni nastavnički rad dr. sc. Supek primila je priznanje Sveučilišta Michigan u Ann Arboru, a pri Sveučilištu u Zadru, Odjelu za etnologiju i antropologiju, predlagateljju nagrade za životno djelo, dr. sc. Supek, sudjelovala je u uspostavi i oblikovanju sveučilišnog studijskoga programa etnologije i kulturne antropologije te, do svojega umirovljenja, bila nastavnicom i mentoricom diplomskih i doktorskih radova.

Dr. sc. Olgi Supek Hrvatsko etnološko društvo dodjeljuje Nagradu “Milovan Gavazzi” za životno djelo, za iznimna znanstvena i stručna postignuća u području

etnologije i kulturne antropologije te izuzetan doprinos ugledu struke u domaćim i znanstvenim krugovima.

Nagrada za životno djelo “Milovan Gavazzi” Slavica Moslavac

Slavica Moslavac – dobila je od kolega i struke razne epitete: “etnologinja i folkloristica sto na sat” koju krase “neiscrpnost energija, inventivnost i organiziranost”. Opravdano: tijekom svog četrdesetogodišnjeg rada obnašala je funkciju ravnateljice Muzeja Moslavine u Kutini od 1991. do 1995. i od 2000. do 2016. godine. Kao ravnateljica vodila je i neke kapitalne građevinske radove, među kojima ističemo uspješnu sanaciju i adaptaciju bivše kurije grofova Erdödyja iz 18. stoljeća, danas Muzej Moslavine, u čijem su prizemnom dijelu smještene stalne etnografske, kulturno povijesne i arheološke izložbe. Bila je članica Stručnog povjerenstva pri Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske za kulturno-umjetnički amaterizam (u tri mandata), Povjerenstva za polaganje stručnih ispita u muzejskoj struci za muzejsko zvanje kustosa pri Muzejskom dokumentacijom centru u Zagrebu. Rezultate svojih terenskih istraživanja Slavica Moslavac objavila je u 250-ak stručnih i popularnih članaka, publikacija, kataloga, priručnika, mapa etnografskog sadržaja, razglednica; istodobno je organizirala, autorski i koautorski, stotinjak većih i manjih izložaba. Istraživanjima je obuhvatila različite teme materijalne i nematerijalne kulture, baveći se tradicijskim i građanskim odijevanjem, tradicijskom i građanskom arhitekturom Kutine, Moslavine i Posavine. Značajan je njezin doprinos u istraživanjima nacionalnih manjina Sisačko-moslavačke županije. Baveći se glazbenom baštinom sjeverozapadnog dijela Hrvatske, posvetila se dječjim igrama i plesovima, tradicijskim obredima i običajima. Dugogodišnja je istaknuta predavačica u školama folkloru u Hrvatskoj i inozemstvu, predavačica na seminarima folkloru Slavonije, Baranje i Srijema. Održala je niz etnoloških radionica te bila stručna suradnica u snimanju petnaestak dokumentarnih filmova i radijskih emisija u proizvodnji HRT-a. Urednica je više nosača zvuka. U svoje projekte uključila je od ranog djetinjstva i svoju kćerku Lanu Moslavac, na koju je prenijela ljubav prema tradicijskoj baštini potaknuvši je na sviranje i popularizaciju zaboravljenih instrumenata duda, glinene okarine, drvene frule i dvojnica ili tambure samice, a s kojom je objavila pjesmarice *Kad zasvira lane moje* i *Čeri mila*.

Opsežna knjiga sabranih radova na 336 stranica u koloru, velikoga formata, u izdanju Muzeja Moslavine Kutina 2020. godine pod naslovom *Etnografski zapisi po Moslavini i širem zavičaju* životno je djelo Slavice Moslavac. Slavica Moslavac, znamo svi kako su to već neki kolege zapisali, “nesebično daje i nesebično prima i dijeli” radost života i ljubav prema baštini, a svojim nadasve uzornim i požrtvovnim radom, s ljubavlju je i u punom smislu riječi “proslavila Moslavinu”.

Nagrada za životno djelo “Milovan Gavazzi” dr. sc. Jadranka Grbić

Etnologinja i kulturna antropologinja, znanstvenica i sveučilišna nastavnica Jadranka Grbić tijekom svoje bogate i dugogodišnje istraživačke i profesorske karijere ostavila je trajan trag u hrvatskoj etnologiji i kulturnoj antropologiji. Njezin znanstveno-istraživački rad usredotočen je na nekoliko tematskih područja: studije identiteta, etnokulturni razvoj i identifikacijski procesi na multietničkim, multikulturnim i multikonfesionalnim prostorima, istraživanje običajno-obredne prakse u hrvatskim narodnim vjerovanjima te istraživanje etnografije komunikacija.

Tijekom znanstvene karijere sudjelovala je na brojnim znanstvenim projektima u Hrvatskoj i inozemstvu. Bila je koordinatorica znanstvenoistraživačke suradnje Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Mađarske akademije znanosti, na polju etnologije. Radila je u znanstvenim institutima: u Institutu za razvoj i međunarodne odnose u Zagrebu, Institutu za migracije i narodnosti u Zagrebu te Institutu za etnologiju i folkloristiku. Od veljače 2010. godine do odlaska u mirovinu sveučilišna je nastavnica na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju.

Prethodno predajući na Hrvatskim studijima te potom i na Filozofskom fakultetu, bila je omiljena nastavnica studentima na preddiplomskoj, diplomskoj i doktorskoj nastavi. Bila je mentorica više desetaka diplomskih i magistarskih radova te je mentorirala doktorske disertacije na doktorskom studiju etnologije i kulturne antropologije na Sveučilištu u Zagrebu te Sveučilištu u Zadru.

Za svoj znanstveni i nastavni rad dobila je ugledne međunarodne i domaće nagrade. Autorica je znanstvenih knjiga, koautorskih knjiga, suurednica monografija.

Niz desetljeća bila je aktivna članica Hrvatskog etnološkog društva, Matice hrvatske, gdje je godinama obnašala dužnost pročelnice Odjela za povijest umjetnosti, arheologiju i etnologiju, zatim Europskog pokreta Hrvatske i Međunarodne udruge etnologa i antropologa (SIEF).

Od 1998. do 2008. godine bila je glavna i odgovorna urednica časopisa *Etnološka tribina*, a potom članica uredništva *Zbornika za narodni život i običaje HAZU*.

Svime navedenim dala je izniman doprinos hrvatskoj etnologiji i kulturnoj antropologiji, svojom znanstvenom, nastavnom i stručnom djelatnošću.

Godišnja nagrada “Milovan Gavazzi” za 2021. godinu u kategoriji znanstvenoga i nastavnog rada dodijeljena je dr. sc. Mariu Katiću za autorsku knjigu: *Domorodci i gospodari. Historijsko-antropološka studija stvaranja bosanskohercegovačkog grada Vareša* (Sarajevo, Zagreb: Buybook, 2020.)

Mario Katić u svojoj knjizi *Domorodci i gospodari. Historijsko-antropološka studija stvaranja bosanskohercegovačkog grada Vareša* povijesno-etnografskim pristupom govori o transformacijama srednjobosanskoga grada Vareša na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, u vrijeme austrougarske uprave. Studija se primarno temelji na rukopisu dvaju kroničara i suvremenika toga doba, Mije Žuljića i Josipa Tokmačića. Analizirajući te rukopise, Katić se fokusira na austrougarski kolonijalni utjecaj na urbanizaciju i industrijalizaciju te na životnu svakodnevicu Varešana nudeći uvid u dramatične društvene promjene i oblikovanje novoga čovjeka pod utjecajem imperijalnih politika. Autor analizira, interpretira i opisuje percepcije Varešana o utjecaju rudnika i rudarskog zanimanja – te raznih *gospodara* koji su dolazili, prolazili i odlazili – na prosperitet i identitet tog mjesta i njegovih *domorodaca*. Studija sadrži izvorne priloge, interpretaciju povijesnih rukopisa i arhivskih izvora te etnografsku građu o lokalnoj zajednici u kojoj je rudarstvo, kroz stoljeća, bilo dominantna ili jedina održiva djelatnost. Ona doprinosi znanstvenom razumijevanju transformacije lokalnih urbanih sredina kroz različite povijesne epohe, kao i rasvjetljavanju pitanja kako su te promjene, koje su dolazile ili bile nametnute izvana, ostale upamćene i zabilježene među suvremenicima prošlih vremena.

Godišnja nagrada “Milovan Gavazzi” za 2021. godinu u kategoriji znanstvenoga i nastavnog rada dodijeljena je dr. sc. Orlandi Obad i dr. sc. Petru Bagariću za urednički rad na zborniku znanstvenih radova *Devedesete. Kratki rezovi* (Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, Jesenski&Truk, 2020.)

Orlanda Obad i Petar Bagarić zamislili su i ostvarili višedisciplinarni znanstveni povratak u posljednje desetljeće prošlog stoljeća. Zahvat koji će, rezultatima istraživanja i promišljanja mahom mlađih znanstvenika, ponuditi novo, uslojenije viđenje godina prijeloma i promjene o kojima se u javnom prostoru gotovo isključivo i dalje raspravlja kroz sraz proturječnosti, pojednostavljenim percepcijama s lijeve i desne strane političkog spektra. Takvo nijansirano istraživanje i promišljanje 1990-ih, sada s pozicije generacije koja se u znanstvenom smislu formirala tek po završetku tog razdoblja, naravno je važno ima li se na umu da spomenute bipolarne rasprave u bitnome određuju političku, ali i društvenu i ekonomsku sadašnjost i budućnost Hrvatske.

Zbornik je rezultat trogodišnje intenzivne suradnje urednika i autora te okuplja znanstvene priloge iz nekoliko disciplinarnih očista: političkog, sociološkog, kulturnoantropološkog, ekonomsko-antropološkog, političko-ekonomskog, kulturalnostudijskog i teatrološkog. Razdijeljen je u četiri cjeline: "Počeci: grumeni i lavine"; "Širenje: od pristanka do otpora i natrag"; "Odjeci: prošlost koja ne prolazi"; "Zatvaranje: rentijerstvo na periferiji".

Jedan od recenzenata istaknuo je da se radi o važnom koraku u stvaranju novih koncepata i istraživačkih paradigmi u nizu znanstvenih polja te se stoga ovaj zbornik može smatrati nekom vrstom enciklopedije posljednje dekade prošloga stoljeća u Hrvatskoj.

Godišnja nagrada "Milovan Gavazzi" za 2021. godinu u kategoriji znanstvenoga i nastavnog rada dodijeljena je dr. sc. Sanja Đurin za autorsku knjigu "Hrvati su brend u Čileu". Diskursi uspješnosti i pripadanja (Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 2020.)

Knjiga "Hrvati su brend u Čileu". Diskursi uspješnosti i pripadanja znanstvena je studija koja iz kulturnoantropološke perspektive progovara o hrvatskim iseljenicima i njihovim potomcima koji žive u čileanskoj regiji Magellanes. Temelji se na bogatoj etnografskoj građi koju je autorica prikupila tijekom višekratnih terenskih istraživanja u Čileu te na analizi povijesnih monografija, novinskih članaka i odabranih muzejskih materijala. U središte autoričina istraživačkog pothvata smješteno je pitanje čileanskih Hrvata kao *brenda*, koje se oslanja na prevladavajući diskurs o tamošnjim Hrvatima kao izrazito uspješnoj iseljeničkoj skupini.

Autorica je rasvjetljavanju tog diskursa pristupila analizirajući povijesni, politički te društveno-kulturni kontekst unutar kojega se diskurs konstruirao i prenosio kroz generacije.

Monografija "Hrvati su brend u Čileu" znanstvena je studija koja iz perspektive etnologije i kulturne antropologije migracijama pristupa iz očista postkolonijalne kritike. Analizom društveno-ekonomskih te političkih procesa koji su obilježili živote hrvatskih iseljenika u Čileu, autorica je donijela relevantne spoznaje o moći, društvenom sjećanju, klasi, rasi i rodu poljuljavši prevladavajući mit o uspješnosti.

Pokazala je heterogenost društveno-ekonomskih pozicija ne samo domorodačke zajednice nego i značajnoga dijela čileanskih Hrvata.

Godišnja nagrada “Milovan Gavazzi” za 2021. godinu u kategoriji zaštite kulturne baštine dodijeljena je dr. sc. Lidiji Bajuk za autorsku knjigu *Međimurska popevka* (Zagreb: Ljevak, 2020.)

Lidija Bajuk u svojoj autorskoj knjizi interdisciplinarno obrađuje međimursku popevku predstavljajući povijesni, etnološki, etnomuzikološki, folkloristički i pedagoški kontekst fenomena. Cjelovito i zaokruženo znanstveno djelo rezultat je višedesetljetnog istraživanja, ali i interpretiranja međimurske popevke te predanosti i angažiranosti na očuvanju i promicanju tradicijske kulture i baštine Međimurja. Knjiga uključuje raznorodne izvore i temeljito obrađenu arhivsku, terensku, pisanu, slikovnu i zvučnu građu, a istraživačka znatiželja i sveobuhvatno i iscrpno obrađena tema pružili su jedinstvenu studiju glazbene tradicije koja je neizostavan je dio današnje tradicijske kulture Međimurja. Knjiga počiva na autoričinoj dubokoj uronjenosti u temu i kapitalno je djelo inovativnog interdisciplinarnog pristupa međimurskoj tradicijskoj glazbenoj baštini.

Predanost temi i htjenje za očuvanjem međimurskih popevki očituje se u autoričinu zalaganju pri koordiniranju nominacije za upis međimurske popevke u Registar nematerijalnih dobara Republike Hrvatske i potom na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

Zahvaljujući knjizi, fenomen međimurske popevke predstavljen je široj javnosti, uključujući znanstvenike, voditelje i članove folklornih skupina, studente i glazbenike te poštovatelje i ljubitelje međimurske popevke.

Godišnja nagrada “Milovan Gavazzi” za 2021. godinu u kategoriji studentskog rada dodijeljena je Branimiru Bilaferu, Viktoriji Čurlin, Doris Dautović, Dominiku Horvatu, Valentini Jagetić, Šimi Jelić, Dinku Kovačiću, Lari Pokos, Nikoli Puljiću i Adrijani Puškarić, studentima s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, za izniman angažman na terenskom etnološkom istraživanju Hrvata u Vojvodini (Republika Srbija) tijekom 2019. i 2020. godine koje je rezultiralo radovima objavljenima u *Godišnjaku za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata sv. 11. i sv. 12* (2020.)

U okviru kolegija *Prakse terenskog istraživanja* nositeljice izv. prof. dr. sc. Milane Černelić i kolegija *Identiteti manjinskih kultura* nositeljice izv. prof. dr. sc. Marijete Rajković Iveta studenti su osim izrade seminarskog rada za potrebe kolegija sudjelovali i

na znanstvenom kolokviju putem kojeg su lokalnoj zajednici prikazali rezultate svojih istraživanja. Osim toga, oblikovali su i radove koji su objavljeni u spomenutom *Godišnjaku* te će uskoro biti objavljeni u monografiji *Tradicijska baština i identiteti banatskih Hrvata* pod uredništvom dr. sc. Marijete Rajković Iveta.